

дидактичними ресурсами історичної освіти: змістом і методикою навчання на всіх етапах базової і профільної середньої освіти.

#### **Список літератури.**

1. Definition of National Identity in English. *Oxford Dictionaries*. Archived from the original on 17 November 2015. Retrieved 14 November 2019. URL: <https://web.archive.org/web/20151117063449/http://www.oxforddictionaries.com/us/definition/american-english/national-identity>

2. Зайцева Ю. М., Прокоф'єва О.О. Компоненти громадянської ідентичності як основа в її становленні у підлітковому віці. URL: <http://medpsychology.pp.ua/komponenty-hromadyans%CA%B9kovi-identychnosti-yak-osnova-v-yivi-stanovlenni-u-pidlitkovomu-vitsi>

3. Оновлено зміст навчальних програм ЗСО. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/onovleno-zmist-navchalnih-program-zso>

4. «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності». Закон України від 13.12.2022 № 2834-IX. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/t222834>

5. Чорна Л. Г. Ідентичність особи: від групи до індивідуальності (методологічний аналіз). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/721373/1/46439811.pdf>

**Попова В. В., м. Київ**

### **ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ**

*Анотація.* Обґрунтовано актуальність питання партнерства держави, освіти та громадянського суспільства у формуванні національної ідентичності. Проаналізовано стан нормативно-правового забезпечення передумов патріотичного виховання. Враховуючи сучасні українські реалії та зарубіжний досвід, пропонується запровадити виховання національної ідентичності на основі суспільних цінностей у системі державно-приватного партнерства.

**Ключові слова:** виховання, державно-приватне партнерство, національна ідентичність, освіта, патріотизм.

**Abstract.** The relevance of the issue of the partnership between the state, education and civil society in the formation of national identity is substantiated. The normative legal support state of the prerequisites for patriotic education is analyzed. Considering today's Ukrainian realities and foreign experience, it is proposed to introduce national identity education based on public values in the public-private partnership system.

**Keywords:** education, national identity, public-private partnership, patriotism, upbringing.

Виокремлення господарської системи України 1991 р. у самостійний суб'єкт міжнародного права з усіма формальними ознаками державності (гімн, герб, прапор, конституція, гроші, тощо) відкрила широкі можливості для усебічного її розвитку. Але відсутність чіткого бачення майбутнього політично-соціального ладу України та недостатня увага до національно-патріотичного виховання дали підстави спадкоємцю СРСР зазіхнути на право українців мати

власну державу.

Статистичними індикаторами відсутності чіткого бачення майбутнього України після 31 року формальної незалежності стали неподолані соціально-економічні проблеми: напередодні повномасштабної війни з РФ усе ще не були досягнуті показники ВВП рівня 1990 р., її частка у світовому ВВП постійно зменшувалася, рівень безробіття істотно перевищував нормальний, доходи пересічних українців та тривалість їхнього життя були найнижчими у Європі, тощо. Врешті решт соціально-економічні проблеми трансформувалися у військово-політичні.

Нинішній етап українського державотворення за рівнем складності та потужністю змін можна порівняти з Хмельниччиною 1648-1654 рр. та з Українською Революцією 1917-1921 рр. [10]. Він є знаковим явищем у національно-визвольній боротьбі українців за відродження самостійності та формування національної ідентичності. Захоплення і підтримка світової спільноти вказують на те, що є здобутки, які дають підстави українським освітянам чим пишатись і над чим плідно працювати.

Неможливість захопити Україну за 3 дні стала результатом небувалого піднесення патріотизму національно свідомих громадян. Але надвисока ціна, яку зараз Україна платить за доведення свого права на суб'єктність, стала результатом того, що в Україні покоління 1991-2021 рр. виросло на застарілому поняттєвому апараті, а подолання ілюзії історичної суб'єктності Радянської України (УСРР) залишилось невиконаним завданням інтелектуального середовища [9].

Освіта, яка: «упродовж 1991-2021 рр. ... незмінно виступала ключовим суб'єктом націєтворення і державотворення в контексті становлення незалежної суверенної країни» [9, с. 4], мала діяти на випередження та готувати до майбутнього. Зараз, в умовах повномасштабної російсько-української війни на українських освітянах та науковцях лежить не менша відповідальність, аніж на збройних силах України – адже вони мають тримати ідеологічний фронт.

Найбільш ґрунтовно унормовані питання патріотичного виховання у

Законі України «Про оборону України» (ст. 3, 11, 12, 14, 15 та 16). Діюча Конституція України не містить терміни, які стосуються іатріотизму, натомість стверджується: «Суснільне життя в Україні ґрунтується на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності» (стаття 15). Діючий Закон України «Про освіту» не містить поняття «ідеологія». Виховання іатріотизму назване однією з засад державної політики, а зобов'язання утверджувати іовагу до іатріотизму накладається на педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників (стаття 54) та на батьків здобувачів освіти (стаття 55).

В умовах сьогодення виникла потреба щодо переосмислення концепції національно-патріотичного виховання та розроблення системних заходів, спрямованих на його посилення, особливо у дітей та молоді. Міністерством освіти і науки України 6 червня 2022 р. був ухвалений наказ № 527, у якому зазначено мету національно-патріотичного виховання, комплекс виховних завдань та затверджена Концепція національно-патріотичного виховання у системі освітп. У серпні 2022 р., через шість місяців російсько-української війни, у змісті навчальних ирограм було: «Оновлено перелік термінів/понять щодо: «присвоєння суверенітету» (у значенні привласнення, захоплення суверенітету УСРР союзним центром), «руській мір», «рашизм», тощо» (Міністерство освітп і науки України, 16 серпня 2022 року).

Для реалізації того, що Концепція Національно-патріотичного виховання у системі освітп України визначає як «комплексна, системна і цілеспрямована діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, закладів освіти, сім'ї, громадських об'єднань та благодійних організацій, релігійних організацій та інших інститутів...» (Міністерство освіти і науки України, 2022) комиетенції виключно Міністерства освіти і науки не достатньо. Крім того, поза межами наведеного переліку залишається приватне підприємництво, яке забезпечує економічний фундамент державності.

Аналіз наявної нормативно-правової бази дозволяє зробити висновки про необхідність пошуку законодавчо визначеного механізму національно-патріотичного виховання України як невід'ємної складової її національної

безпеки. Механізму взаємодії органів державної влади, місцевого самоврядування, регіонального підприємництва, інститутів громадянського суспільства, навчальних закладів усіх рівнів (від дитячого садочка до вищої школи) та окремих громадян для формування національної свідомості, патріотичності та почуття відданості Україні.

Національно-патріотичне виховання для країн усього світу посідає особливе місце у суспільній системі цінностей та далеко виходить за рамки суспільного блага у традиційному розумінні економістів [2]. Концепція суспільної цінності виникла у середині 1990-х рр. та стала альтернативою приватній цінності, яка перетворювала на товар усі складові державного сектора. Суспільна цінність у новітній інтерпретації визначається як те, що цінується суспільством та є корисним для усієї громадськості за різними критеріями – прозорість, справедливість тощо [1], адже в ній на перший план виступають особисті інтереси людини та колективні прагнення суспільства до спільної мети [4].

Якщо особисті інтереси людини та колективні прагнення суспільства до спільної мети є визначальними у новітній інтерпретації суспільних цінностей, то покладатися виключно на державу та державні інституції у процесі їхнього формування у сучасних умовах недоцільно. Світова практика останніх 30 років показує, що до формування суспільних цінностей причетне широке коло різних суб'єктів, що призвело до принципових змін кордонів державно-приватної взаємодії. Усе більша кількість зацікавлених осіб залучається до розроблення та реалізації програм місцевого розвитку, а їхні функціональні обов'язки виходять за межі традиційних юрисдикцій та формуються відповідно до моделей сітьового управління [4].

У світі накопичений потужний досвід залучення до формування суспільних цінностей взагалі та національно-патріотичного виховання зокрема широкого кола державних інституцій, суспільно-громадських організацій, приватного бізнесу, тощо. Це формалізувалося у новітній парадигмі державно-приватного партнерства (ДПП) як: «... інструменту, який державні та приватні

партнери використовують для спільного проектування та спів-фінансування починань або проектів, що становлять спільний інтерес і спрямовані на формування навичок» [5, с. 18].

Саме під впливом концепції суспільних цінностей трансформувалася парадигма ДПП, яке спочатку було альтернативою приватизації. Але державний сектор у повітній інтерпретації парадигми ДПП залишається каталізатором у процесі розвитку людського капіталу, при формуванні навичок, компетенцій та системи цінностей, які мають відповідати змінам середовища та вимогам забезпечення соціальних результатів.

Поширення моделі ДПП в освіті робить безперервним ланцюг соціальних цінностей шляхом переходу від виховання стійких світоглядних ідеологічних цінностей до надання конкретних професійних умінь і навичок. Результатом дії такої системи є вже не примітивний (хоча і високоефективний) трудовий капітал, а соціально свідомий патріотично налаштований істинно людський капітал.

#### *Список літератури.*

1. Bryson, J. M., B. C. Crosby, & L. Bloomberg. Public Value Governance: Moving beyond Traditional Public Administration and the New Public Management. *Public Administration Review*. 2014. 74 (4), 445–456.
2. Mazzucato, M. *The value of everything: Making and taking in the global economy*. Hachette UK. 2018.
3. Meynhardt, T. Public value inside: What is public value creation? *International Journal of Public Administration*. 2009. 32 (3–4), 192–219.
4. Moore, M. *Creating Public Value: Strategic Management in Government*. Cambridge, MA: Harvard University Press. 1995.
5. Vecchi, V., Taurelli, S., & Meer, M. *Public-private partnerships for skills development : a governance perspective (Vol. I, Thematic overview)*. European Training Foundation, Publications Office. 2021. URL : <https://data.europa.eu/doi/10.2816/422369>
6. Кремень, В. Г., Луговий, В. І., і Топузов, О. М. *Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні*. Київ : КОНВІ ПРІНТ. 2021. URL : <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua>
7. Міністерство освіти і науки України (16 серпня 2022 року). Оновлено зміст навчальних програм ЗСО. URL : <https://mon.gov.ua/ua/news/onovleno-zmist-navchalnih-program-zso>
8. Міністерство освіти і науки України. (2022). Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України [...] МОН України; Наказ, Концепція, Заходи від 06.06.2022 № 527.
9. Міронова, І., Буряк, А. Радянська Україна: ілюзія історичної суб'єктності. *Acta De Historia & Politica: Saeculum XXI*. 2020. (01), 15-23.

<https://doi.org/10.26693/ahpsxxi2019.01.015>

10. Попова, В., Попов, В. Роль науки і освіти у формуванні суб'єктності України у процесі входження в європейський простір. *Professional Pedagogics*. 2022. 2(25), 45–57. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.25.45-57>

*Попович Л. М., м. Київ*

## **ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ І ТЕХНОЛОГІЙ ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКОГО УПРАВЛІННЯ У ПАРТНЕРСЬКІЙ ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

*Анотація.* Необхідність використання інноваційних форм і технологій державно-громадського управління у партнерській взаємодії закладів загальної середньої освіти керівникам, потреба оволодіння ефективними технологіями управління з метою забезпечення з метою надання якісних освітніх послуг.

*Ключові слова:* керівник закладу освіти, державно-громадське управління, заклади загальної середньої освіти, інноваційні форми і технології, партнерська взаємодія.

*Annotation.* The need to develop innovative forms and technologies of the state-community management in partnership with mortgages in the global secondary education for ceramic workers, the need for efficient management technologies with the method of providing services with the help of employees.

*Key words:* foundation stone of education, state-community government, foundation of global middle education, innovative forms and technologies, partnerships.

Зміст державно-громадського управління закладами загальної середньої освіти на засадах партнерської взаємодії сьогодні потребує узгодженої партнерської взаємодії органів державної влади, громадських організацій та приватних структур, які мають забезпечити законодавче закріплення організаційно-правових форм взаємодії між суб'єктами управлінського та освітнього процесів, а також мають сприяти залученню до партнерської співпраці юридичних та фізичних осіб на взаємовигідних умовах та демократизації органів державної влади, місцевого самоуправління, територіальних громад та управління освітою, наукових установ та закладів освіти різних рівнів акредитації.

Керівник сучасного закладу загальної середньої освіти має володіти інноваційними освітніми формами та технологіями державно-громадського управління з метою створення у закладі освітньої педагогічної системи та надання якісних освітніх послуг здобувачам освіти

Вітчизняні вчені у своїх наукових працях висвітлювали проблеми